

■ **سجاد مرادی کلاره**

بعد از برقراری آتش‌بس بین رژیم صهیونیستی و حزب‌الله لبنان در خط مقدم، درگیری در مرز لبنان و سرزمین‌های اشغالی، یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که درباره محور مقاومت مطرح است، آینده حزب‌الله در عرصه منطقه‌ای و داخلی در لبنان است. حزب‌الله از هشتم اکتبر ۲۰۲۳ با حملات محدود خود به تأسیسات نظامی رژیم صهیونیستی در مرز شمال سرزمین‌های اشغالی، جبهه جدیدی را در این منطقه علیه تل آویو گشود. سیدحسن نصرالله دبیر کل پیشین حزب‌الله در سخنرانی آغازین خود بعد از عملیات طوفان الاقصی، ضمن تأکید بر تمایل نداشتن به گسترش جنگ گفت، اگر رهبران رژیم صهیونیستی به عملیات نظامی خود برای از بین بردن حماس ادامه دهند و تلفات غیرنظامیان افزایش یابد، حزب‌الله نیز با قوت، عملیات نظامی را به عمق سرزمین‌های اشغالی گسترش می‌دهد. طبق آمارها، حزب‌الله در طول یک سال اخیر بیش از هزار حمله را به مواضع نیروهای اشغالگر انجام داد و نقش مهمی در مشغول کردن بخش مهمی از تجهیزات و نفرات ارتش رژیم صهیونیستی داشت. در این شرایط، در ۲۷ نوامبر ۲۰۲۴ دو طرف برای برقراری آتش‌بس موقت ۶۰ روزه به توافق رسیدند. در ارتباط با وضعیت حزب‌الله بعد از آتش‌بس چند نکته دارای اهمیت است.

اول اینکه توافق آتش‌بس کنونی بین دو طرف در واقع شکلی از قطعنامه ۱۷۰۱ مصوب سال ۲۰۰۶ شورای امنیت سازمان ملل است. یک موضوع اصلی مندرج در این توافق، خروج نیروها و تسلیحات حزب‌الله از منطقه مرزی بین لبنان و اسرائیل به شمال رودخانه لیتانی و جایگزینی آن با ارتش لبنان است. این امر مسئله جدیدی محسوب نمی‌شود. حزب‌الله از سال ۲۰۰۶ که این موضوع در قطعنامه ۱۷۰۱ گنجانده شد، موقتاً مواضع خود را با خروج نیروهای خود در جنوب رودخانه لیتانی اعلام کرد. مسئله حزب‌الله در این پهنه جغرافیایی، تنها محافظت از روستاها و شهرهای مرزی از جمله جمعیت بیش از ۴۰۰هزار نفری شیعیان و وجود شهر راهبردی صور در این منطقه بود.

دوم، در بند پنجم توافق آتش‌بس ذکر شده «بودن خدشه به خدشه موقت سازمان ملل در لبنان (یونیتل) و مسئولیت‌های آن یا تعهدات قطعنامه ۱۷۰۱ و قطعنامه‌های پیشین، نیروهای نظامی و امنیتی رسمی

■ **چشم‌انداز**

بر آمدن ققنوس شکست‌ناپذیر حزب‌الله از خاکستر جنگ

■ **امیرعباس مرادی**

حزب‌الله لبنان از هشتم اکتبر ۲۰۲۳ و بعد از آغاز طوفان الاقصی، توان حمله را روی ایجاد جبهه جدیدی در برابر دشمن رژیم صهیونیستی در شمال سرزمین‌های اشغالی معطوف کرد. هر چند این گروه متحمل خسارت‌های زیادی از جمله شهادت سیدحسین نصرالله، دست‌نهادن تعداد زیادی از نیروها و فرماندهان میدانی در میدان نبرد و کاهش بخش‌هایی از توان عملیاتی شد اما با حفظ شکست‌ناپذیری، دستاوردهای قابل توجهی نیز در جنگ داشته است.

■ **حزب‌الله شکست نخورده‌است**

اندیشکده شورای آتلانتیک، در گزارشی در ۲۶ نوامبر ۲۰۲۴ جنگ بین حزب‌الله و رژیم صهیونیستی را اینگونه توصیف کرد: «آنچه قرار بود تهاجم شدید و کواتلی به لبنان از سوی نیروهای دفاعی رژیم صهیونیستی از بین بردن توانایی‌های حزب‌الله باشد به درازا کشیده است. کشته شدن رهبران ارشد و مجروح شدن هزاران جنگجو تا روزه که آتش‌بس به توافق رسید، نتوانست جلوی راکت‌های حزب‌الله یا کشته شدن سربازان اسرائیلی را بگیرد.» همچنین آنگونه که اندیشکده جنم‌هاوس، در گزارش خود به قلم یلسا طخبی می‌گوید: «حزب‌الله با چالش‌های بی‌سابقه‌ای از جنگ با اسرائیل بیرون آمده و تحت فشار بی‌سابقه‌ای قرار دارد اما هنوز روایت خود به عنوان یک نیروی مقاومت علیه اسرائیل را راه‌ناکرده است. عملیات‌ها مواضع، پادگان‌ها و پایگاه‌های ارتش صهیونیستی، شهرها، شهرک‌های صهیونیستی از مرز فلسطین تا آنسوی تل آویو هدف حمله قرار گرفتند. در این عملیات‌ها برای نخستین بار از موشک‌های بالستیک ویژه، نقطه‌زن و پهپادهای انتحاری خاصی استفاده شد که به آنسوی تل آویو در عمق ۱۵۰ کیلومتری فلسطین اشغالی نفوذ کردند.

آنچه باعث قدرت‌نمایی رژیم صهیونیستی در جنگ غزه و جنگ علیه حزب‌الله شد، حمایت‌های ایالات متحده و کشورهای اروپایی بود. طبق آخرین به روزرسانی میزان کمک‌های آمریکا به این رژیم در نوامبر ۲۰۲۴، از ۱۷ اکتبر

لبنان، زیرساخت‌ها و تسلیحات آن‌تها گروه‌های مسلح، تسلیحات و تجهیزات مر تبلی خواهند بود که در منطقه جنوبی لیتانی، مطابق با طرح استقرار ارتش لبنان مستقر می‌شوند.» به‌رغم همه ازبایی‌های بدبینانه، حزب‌الله حتی بعد از عقب‌نشینی نیروهایش به پشت‌رودخانه لیتانی، همچنان یک نیروی جنگنده باقی خواهد ماند. در واقع نقش نظامی حزب‌الله تا زمانی که اشغال و تجاوز وجود داشته باشد، باقی خواهد ماند اما عملکرد و تاکتیک‌ها همگام‌است تغییر کند. از سوی دیگر، برخی مفاد این بند را به تلاش برای خلع سلاح حزب‌الله مر تبط می‌دانند که قطعاً گزینه مطلوب رژیم صهیونیستی نیز محسوب می‌شود اما این بدان معنا نیست. انتصار سلاح در دست دولت لبنان و متعدد بودن آن به جمع‌آوری تسلیحات در بندهای سوم و ۱۵ قطعنامه ۱۷۰۱ در سال ۲۰۰۶ هم ذکر شده است. در واقع در اینجا شاهد دو مسئله هستیم، از یک طرف بر اساس مفاد توافق جدید، نیروهای رژیم صهیونیستی به طور کامل، هر چند در یک روند دو ماهه، از جنوب لبنان خارج خواهند شد از سوی دیگر، حزب‌الله نیز تسلیحات سنگین خود را به شمال رودخانه لیتانی در حدود ۲۵ کیلومتری شمال مرز با سرزمین‌های اشغالی منتقل خواهد کرد. نکته مشخص این است که علی‌الظاهر به نظر نمی‌رسد روی کاغذ موفقیت جدیدی

پیرو الممل

سرورس بین‌الملل ۰۹۰۶۰۸۵۲۲۲

۶۰ روز حساس در ترسیم رژیم امنیتی پسا جنگ لبنان

حالی‌باری با آتش‌است و این رژیم مستمراً آمده باشد، مگر اینکه این رژیم در نظر داشته باشد رویکرد امنیتی جدیدی در این جغرافیا در پیش بگیرد که آن هم بدون ریسک نیست و پاسخ خاصی خود را از سوی حزب‌الله و ارتش لبنان در پی خواهد داشت.

سوم، بند ششم توافق آتش‌بس مقرر کرده «مطابق با قطعنامه ۱۷۰۱ و قطعنامه‌های پیشین، برای جلوگیری از بازسازی و تسلیح‌سازی مجدد گروه‌های مسلح غیردولتی در لبنان، هر گونه فروش یا تأمین تسلیحات و تجهیزات مر تبط به داخل لبنان تحت نظارت و کنترل دولت لبنان خواهد بود. همچنین، تمام اعلامیه‌ها و توافق‌های مکتوب معنایی ندارند. آینده شمال تنها با عزم دولت (رژیم) اسرائیل برای هدایت امنیت حاصل می‌شود» ناظر به این واقعیت است. اجرای این بند، منوط به

د

توافق آتش‌بس اسرائیل و لبنان با تضمین‌های روی کاغذ اجرا نمی‌شوند و رژیم امنیتی که شروا بط بعد از جنگ ترسیم خواهد کرد، تا حد زیادی وابسته به نحوه اجرای بندهای آتش‌بس بین رژیم صهیونیستی و حزب‌الله به ویژه در دو ماه آینده بستگی دارد

میزان اراده رژیم صهیونیستی در ممانعت از بازسازی توانمندی‌های نظامی حزب‌الله و انسداد راه‌های انتقال سلاح این گروه بستگی دارد. در حزب الله نیز موضوع همین است به خصوص که شیخ نعیم قاسم، دبیر کل جدید حزب‌الله نیز در اولین سخنرانی خود گفت خواهان جنگ نیست ولی اگر جنگ مجدد به لبنان تحمیل شود، برای آن آماده است، چیزی که نشان می‌دهد این ۶۰ روزه بعد از ترسیم رژیم امنیتی جدید میان دو طرف نقش کلیدی دار د، اینکه در توافق ذکر شده، «تعهدات دو طرف مانع از حق ذاتی دفاع از خود مطابق با قوانین بین‌المللی نخواهد بود» نیز نشانه‌ای دال بر همین است.

نکته دیگر این است که نتایج‌هاو پس از اعلام توافق آتش‌بس گفت: «این توافق به این معناست که ما بر تهدید ایران متمرکز خواهیم شد… دلایل آتش‌بس تمرکز بر تهدید ایران و احیای ارتش اسرائیل و جدا کردن میدان‌های نظامی است.» این موضوع نشان می‌دهد، حتی اگر آتش‌بس لبنان بخشی از فشارها را از بین ببرد، رژیم صهیونیستی و ایران در یک چرخه رو به تصاعد قرار دارند. چنانچه، تل آویو به دلیل نیاز به تجدید نیرو برای درگیری شدیدتر با ایران آتش‌بس را پذیرفته باشد، منطقه همچنان با احتمال جنگی بزرگ‌تر روبه‌رو است.

نکته چهارم به شرایط داخلی و الزام بازسازی امنیتی داخلی حزب‌الله برمی‌گردد. حزب‌الله در یک سال اخیر از نظر امنیتی و شهادت فرماندهان اصلی میدانی خود ضربات دردناکی متحمل شد، چیزی که باعث شد، شیخ نعیم قاسم در تغییر «ولی‌البأس» برای جنگ اخیر استفاده کند. لذا توافق آتش‌بس، فرصتی برای این گروه است تا قدرت خود و آنچه را که در جنگ از دست داده، بازسازی کند. در حزب‌الله به ویژه بعد از شهادت سیدحسن نصرالله منجر به تقویت نیروهای مخالف حزب‌الله در سیاست داخلی لبنان شود. اولین آزمون این چشم‌انداز، انتصاب رئیس‌جمهور جدید برای لبنان است. احزاب مخالف در لبنان فرانسه سعی در نادیده گرفتن حزب‌الله در روند سیاسی لبنان اند. در مجموع بیشتر مفاد توافق آتش‌بس برگرفته از قطعنامه ۱۷۰۱ است و موضوعات جدیدی را مطرح نمی‌کند. در عین حال بندهایی که به ظاهر برای حزب‌الله محدودیت‌آفرین هستند نیز به شرایطی میدانی و آینده جنگ بستگی دارد.

■ **بروزه نافرجام بازگرداندن آوارگان**

تقریباً تمام مقامات کابینه رژیم صهیونیستی، بعد از آوارگی هزاران نفر از ساکنان شمال سرزمین‌های اشغالی وعده بازگرداندن شهرک‌نشینان را داده‌اند و به تازگی بدعوت آخارونوت گزارش داد، کابینه اسرائیل برای بازگشت شهرک‌نشینان به شهرک‌های شمال به هر خاور اسرائیلی حداقل ۱۶ هزار و ۵۰۰ دلار می‌دهد تا برگردند. اما حملات متعدد موشکی حزب‌الله باعث شد تا این رژیم نتواند به رغم استفاده از قوای نظامی، شهروندانش را به شمال برگرداند. نگرانی امنیتی در شهرک‌های شمالی همچنان باقی است. سیدحسن نصرالله، دبیر کل سابق حزب‌الله در یک سخنرانی، نتایج‌هاو راه‌چالشی درباره بازگشت شهرک‌نشینان فراخواند و گفت: «ایا می‌توانید آوارگان را به شمال برگردانید؟ ما این چالش را می‌پذیریم و شما نمی‌توانید آنها را برگردانید و هر کاری که می‌خواهید انجام دهید.» بعد از آتش‌بس گزارش‌های زیادی درباره بازگشت معنایی به جنوب وجود دارد ا‌اسا درباره بازگشت شهرک‌نشینان صهیونیست تردیدهای جدی وجود دارد.

■ **حمله مستقیم به تل آویو**

یک دستاورد اصلی حزب‌الله در این جنگ، حملات مستقیم به تل آویو، پایتخت سیاسی رژیم صهیونیستی است. حزب‌الله در جنگ ۳۳ روزه سال ۲۰۰۶ توانست حیف‌ا‌ر هدف قرار دهد، اما به تل آویو حمله نکرد. اما در این جنگ برای اولین بار شاهد شلیک موشکی حزب‌الله به در منطقه گوش دان و هشارون در تل آویو بودیم. حزب‌الله همچنین پایگاه‌های متعددی از جمله پایگاه بالماخیم، در جنوب تل آویو را هدف قرار داد. حمله به پایگاه‌های ارامات دویود و ناتیم که مقر اسکان‌داران های مختلف نیروی هوایی ارتش صهیونیستی است، دیگر اقدام حزب‌الله بود. اقدام دیگر حزب‌الله در این جنگ، هدف قرار دادن تأسیسات شرکت رافائل، یکی از سه شرکت بزرگ دفاعی رژیم صهیونیستی بود. در مجموع حزب‌الله به عنوان یک نیروی مقاومت در برابر ارتش تماماً مسلح رژیم صهیونیستی علاوه بر شکست‌ناپذیری بعد از یک سال جنگ تمام‌عیار، دستاوردهای متعددی نیز داشته است.

رویکرد

ظهور «وحدت میدان‌ها»

از میانه جنگ ۶۳ روزه

■ **تغییر ماهیت جنگ در غرب آسیا**

اقدامات محور مقاومت علیه رژیم صهیونیستی و اعمال فشار همه‌جانبه بر آن، دو تغییر اساسی را در ماهیت جنگ در این منطقه ایجاد کرد. نخست، رژیم صهیونیستی تا پیش از هفتم اکتبر ۲۰۲۳ به جنگ‌های سریع و با کمترین تلفات در قلمرو کشورهای هدف عادت داشت که به پیروزی‌های سرزمین‌های اشغالی آغاز شد. این جنگ بر خلاف نبردهای شش‌روزه بین ارتش صهیونیستی و چهار کشور عربی مصر، اردن، سوریه و عراق در سال ۱۹۶۷ و جنگ ۲۰ روزه اکتبر ۱۹۷۳ بین محور مقاومت و اسرائیل در مصر و سوریه، بیش از یک سال به طول انجامید. حضور محور مقاومت و وحدت میدان از نسوی این محور، نقش اصلی را در فرسایشی شدن جنگ داشته است. تغییر حضور ائتلافی از نیروهایی با گرایش‌های ایدئولوژیک و قومی مختلف در این جنگ بود. به نظر می‌رسد، برای صهیونیست‌ها اتحاد بین اعراب و اختاپوس خط‌باز کردند.

مقامات و رهبران رژیم صهیونیستی در طول سال گذشته به صورت مداوم لفظ «ختاپوس» را برای این محور به کار برده‌اند و معتقدند، ایران سر

ثانیاً ناماناست. چه اینکه بسیاری از اندیشکده‌ها و صاحب‌نظران صهیونیست بر این نظر بودند که رویکرد‌های منطقه‌ای ایران، سیاست ایران‌هراسی ایران بعد از سال‌های ۲۰۱۰ م می‌تواند ایران را به عنوان تهدید اصلی در منطقه جایگزین رژیم صهیونیستی در مقابل اعراب مطرح کند

■ **تجدید ساختار محور مقاومت**

تجدید ساختار محور مقاومت به‌ویژه در صورت حذف حماس از این محور و تقویت‌حوئی‌ها در آینده، موضوعی است که از نسوی برخی از صاحب‌نظران مطرح شده است. برای مثال مؤسسه خاورمیانه در گزارشش اگوست ۲۰۲۴ م معتقد است، حذف حماس حتی به صورت موقت، منجر به ساختار مجدد در محور مقاومت خواهد شد. چراکه این محور به رهبری ایران باید حذف‌نوار غزه را به عنوان یک عامل استراتژیک جبران کند. این امر می‌تواند منجر به افزایش همکاری میان نیروهای باقیمانده محور مقاومت در منطقه شود. حوئی‌های یمن به عنوان یک بازیگر منطقه‌ای قاطع، مقام و مؤثر ظاهر شده‌اند. حوئی‌ها با موفقیت ژئواستراتژیک خود نه تنها با موشک‌ها و پهپادهای دوربرد، رژیم صهیونیستی را به چالش کشیدند، بلکه نشان دادند توان اختلال گسترده کشتیرانی بین‌المللی در باب‌المنندب را دارند. خسارت ماهانه ۴ میلیارد دلاری عملیات‌های دریایی حوئی‌ها برای رژیم صهیونیستی و خسارت ۵۰ میلیون شکلی به بندر ایلات، تنها بخشی از اقدامات حوئی‌هاست.

■ **مواجه مستقیم بین ایران و رژیم صهیونیستی**
یکی دیگر از تحولات نوینی که در جنگ اخیر شاهد آن هستیم، روابویی مستقیم بین ایران و رژیم صهیونیستی است. جدا از اینکه روابویی دو قدرت منطقه‌ای چه تبعاتی برای این دوو کل منطقه دارد، این آسیاداشته باشد، محافل غربی از این موضوع به عنوان «ریختن ترس ایران» و «غلبه بر سدی محکم» یاد کرده‌اند. برای مثال در ماه آوریل ۲۰۲۴، ایران در یک اقدام عملیات وعده‌مدادق ۱، صدها موشک بالستیک و پهپاد را در انتقام حمله به ساختمان کنسولگری این کشور در دمشق به سمت سرزمین‌های اشغالی پرتاب کرد. پس از آن نیز عملیات وعده صادق ۲، در اول اکتبر ۲۰۲۴ در دست‌سور کار قرار گرفت و ایران، سرزمین‌های اشغالی را هدف قرار داد. این دو عملیات نشان داد، ایران به عنوان رهبر محور مقاومت سعی در ایجاد معیاری جدید، برای بر هر مزدن محاسبات و تصورات تهدیدات طرف‌های رقیب دارد. علاوه بر این شاخص‌ها سایر اوضاع این محور همچون گروه‌های زیرمجموعه حشدالشعبی در عراق نیز نقش مهمی در فرسایش و مشغول‌سازی نیروهای امریکایی به عنوان حامی اصلی رژیم صهیونیستی، در جنگ غزه داشته‌اند که در مجموع نشانگر ایجاد شبکه‌ای از مقاومت در برابر این رژیم است.

د

■ **کاربرد عبارت‌های تند علیه محور مقاومت نشانه کارآمدی و اثربخشی آن در تحولات غرب آسیاست**

^[1] سرورس بین‌الملل ۰۹۰۶۰۸۵۲۲۲

^[2] سرورس بین‌الملل ۰۹۰۶۰۸۵۲۲۲